

СТАНОВИЩЕ

**за придобиване на образователна и научна степен „доктор“ по
докторска програма „Финанси, парично обръщение, кредит и
застраховка“ (финанси)**

Изготвил становището: доц. д-р Сергей Румянов Радуканов, катедра
„Финанси и кредит“, факултет „Финанси“, Стопанска академия „Д. А.
Ценов“, Свищов

Автор на дисертационния труд: Цветелина Василева Цанкова — редовен
докторант, област на висше образование: 3. Социални, стопански и правни
науки, професионално направление 3.8. Икономика, докторска програма
„Финанси, парично обръщение, кредит и застраховка“ (финанси).

Тема на дисертационния труд: „Финансово-правни аспекти на държавната
политика в условията на пандемията Covid-19”

Научен ръководител: проф. д-р Теодора Димитрова

Настоящото становище е изготвено в съответствие с изискванията на
Закона за развитието на академичния състав в Република България, Правил-
ника за прилагане на Закона за развитието на академичния състав в
Република България и Правилника за развитие на академичния състав в СА
„Д. А. Ценов” - Свищов.

I. Общо представяне на дисертационния труд

Представеният дисертационен труд е в обем от 208 страници и
включва: увод (4 страници), изложение (три глави - 189 страници),
заклучение (3 страници), библиография (7 страници) и приложения (1 бр. -
3 страници).

Въведението и заключението са изготвени съобразно общоприетите изисквания. Трите глави са добре балансирани и образуват завършен, логически обвързан комплекс. Първа и втора глава са обособени в по три параграфа всяка, а трета глава е представена с четири. Изложението е онагледено с 21 таблици и 14 фигури.

Дисертацията има ясно дефинирани обект, предмет, цел и задачи на научното изследване и дисертационна теза. *Обект на разработката* е държавната политика в условията на пандемията от COVID-19, а *предмет* - конкретните финансови и правни механизми и инструментите, които държавата прилага в условията на пандемията COVID-19 и тяхната взаимовръзка в интерес на гражданите и обществото. *Цел на дисертацията* е да се анализират финансово-правните аспекти на държавната политика в условията на пандемия и да се оцени ефективността на приложените инструменти с оглед вземането на адекватни решения при евентуални пандемични ситуации в перспектива.

Докторантът защитава *тезата*, че държавната политика в условията на пандемия е изправена пред множество предизвикателства, което налага вземането на своевременни рационални и ефективни финансово-правни решения в защита на обществения интерес, здравето и живота на хората.

Авторът познава много добре проблемната област както в теоретичен, така и в чисто практически план. Проучено е достатъчно количество специализирана литература — към дисертационния труд е приложена библиография от 80 заглавия. Използвана е модерна методология и релевантен инструментариум. Направени са полезни изводи, оценки, препоръки и обобщения.

II. Преценка на формата и съдържанието на дисертационния труд

Темата на дисертационния труд е интересна и актуална. Определя се от значителното влияние на пандемията COVID-19 върху обществата, икономиките и правните системи на държавите по света. Основните аргументи за актуалността на темата са: извънредният характер на пандемията, финансовото въздействие, правните предизвикателства, социално-икономическото възстановяване и уроците, които бихме отчели в бъдещи кризи. Темата е ключова за формулирането на по-добри стратегии за управление на подобни глобални събития по-нататък във времето.

Структурата и изложението са на необходимото научно равнище. В началото се очертава профила на пандемията, стига се до много важен извод, че успешното управление на пандемии изисква комплексен и интегриран подход, който обхваща здравни, социални и икономически аспекти. Разглежда се обхвата на държавната политика, по конкретно нормативните документи, в които са вменени промени в резултата на пандемията, ролята на централните и местните органи на управление (глава първа). Следва преглед на финансовите аспекти на политиките на Европейския съюз в условията на пандемия, и основно е осъществен детайлен анализ на финансовите решения на централната власт и последствие анализ на финансовите решения на местната власт (втора глава). Накрая дисертантът представя анализ на въздействието на въведените противоепидемични мерки върху икономиката и обществото, анализ на разходите, свързани с мерките за борба срещу COVID-19 през периода 2020–2022 г. и емпирично изследване на ефективността на държавната политика в условията на пандемията COVID-19, като е проведено анкетно проучване.

Дисертационният труд представлява задълбочено и комплексно изследване на държавната политика в условията на пандемията COVID-19. Структурата му е ясно дефинирана, като обхваща правните и финансовите

аспекти на управлението, както и предизвикателствата пред държавната политика в настоящия и постпандемичния период.

Положителните черти на труда могат да се синтезират по следния начин:

1. **Актуалност и значимост на темата**
Трудът изследва една от най-значимите глобални кризи на XXI век и нейното въздействие върху държавното управление. Актуалността на изследването е безспорна, тъй като пандемията COVID-19 промени трайно социално-икономическата и правната рамка на управление.
2. **Логическа последователност и структуриран подход**
Дисертацията е добре организирана в три основни глави, които систематично представят различните аспекти на темата. Всяка глава допринася за цялостното разбиране на проблема, като преминава от теоретичен анализ към практически казуси и емпирични изследвания.
3. **Задълбочен анализ на правните аспекти**
В първата глава са разгледани правните механизми, използвани от държавата за справяне с пандемията, включително ролята на централните и местните власти. Изследването демонстрира добро познаване на правната рамка и съчетава национални и международни нормативни актове.
4. **Изчерпателен финансов анализ**
Втората глава представя детайлен анализ на финансовата политика на Европейския съюз и Република България в контекста на кризата. Авторът е извършил сравнения и е предложил интерпретации на бюджетни разходи, което е от съществено значение за оценка на ефективността на мерките.
5. **Емпирично изследване с практическа приложимост**
В третата глава е представено анкетно проучване, което дава допълнителна стойност на труда. Събирането и анализирането на емпирични данни позволява по-добро разбиране на въздействието на мерките и тяхната ефективност.
6. **Практически насоки за бъдещи политики**
Дисертацията предлага конкретни решения за преодоляване на последиците от пандемията, което я прави не само теоретично значима, но и практически приложима в сферата на публичната администрация.
7. **Добра методологична основа**
Авторът прилага разнообразни методи на изследване – нормативен анализ, сравнителен анализ, статистически методи и емпирично проучване, което придава научна стойност на труда.

Авторът е спазил правилата за научна етика - оригиналност на научния продукт, коректно цитиране и позоваване, истинност на представената информация.

Авторефератът (в обем от 48 страници) отразява точно и в достатъчна степен съдържанието на дисертационния труд.

Докторантът представя 5 публикации – 1 статия, 4 доклада, от които един е в съавторство, с което надхвърля националните изисквания. Всички публикации кореспондират с проблематиката на дисертацията.

III. Научни и научно-приложни приноси на дисертационния труд

Според мен основните научни и научно-приложни приноси в дисертационния труд могат са свързани с представените от докторанта:

Първо. В резултат на обследване на теоретични, нормативни и практикоприложни постановки, идентифицирани в процеса на изследването, авторът синтезира обобщен и многоаспектен профил на пандемията COVID-19, дефинира обхвата на държавната политика и ролята на централните и местни органи на управление в условията на извънредна епидемична обстановка. Представена е комплексна систематизация на социално-икономическото въздействие на пандемията, аргументиращо необходимостта от въвеждането на противоепидемични мерки.

Второ. На базата на анализ на финансовите решения на централната и местната власт в България са оценени целесъобразността и ефективността на финансовата политика на държавата в условията на пандемия, както и обвързаността и зависимостта ѝ от общата политика на Европейския съюз. Аргументирана е социално-икономическата роля на държавата в подкрепа

на бизнеса и домакинствата при преодоляване на негативните последици от пандемията COVID-19, както и способността ѝ за адекватно управление на целевото европейско финансиране за справяне с пандемията в България.

Трето. Въз основа на авторов инструментариум от финансово-икономически показатели е оценено въздействието на въведените противоепидемични мерки върху икономиката и обществото. Подчертана е необходимостта от реформи в секторите здравеопазване, социална защита и държавно управление, както и от прилагането на комплексен и интегриран подход за управление в извънредни епидемични ситуации.

Четвърто. Вследствие на проведено емпирично изследване (авторско анкетно проучване сред българските домакинства) е извършена обективна оценка на ефективността на държавната политика в условията на пандемия, установени са нагласите на домакинствата по отношение на въведените противоепидемични мерки и са формулирани препоръки за преодоляване на последствията от пандемията COVID-19.

IV. Въпроси по дисертационния труд

Нямам въпроси към докторанта.

V. Обобщена оценка на дисертационния труд и заключение

Дисертационният труд се отличава с високо научно ниво, аналитична дълбочина и практическа значимост. Авторът демонстрира висока степен на компетентност и умение да работи с комплексни проблеми в областта на държавната политика и финансите. Трудът представлява ценен принос към научната литература и има потенциал да бъде полезен за законодателите, експертите в публичния сектор и научната общност.

Дисертационният труд на тема „Финансово-правни аспекти на държавната политика в условията на пандемията Covid-19” е сериозно изследване с ясно изразени научни и научно-приложни приноси. Трудът отговаря на изискванията от Закона за развитието на академичния състав в Република България, Правилника за прилагане на Закона за развитието на академичния състав в Република България и разпоредбите на Правилника за развитие на академичния състав в СА „Д. А. Ценов” - Свищов.

На този фон давам положителна оценка на дисертационния труд на Цветелина Василева Цанкова за придобиване на образователната и научна степен „доктор” по докторска програма „Финанси, парично обръщение, кредит и застраховка” (финанси) и предлагам на уважаемите членове на научното жури, на Цветелина Василева Цанкова да бъде присъдена образователна и научна степен „Доктор” в област на висшето образование 3. „Социални, стопански и правни науки”, по професионално направление 3.8. Икономика и научна специалност „Финанси, парично обръщение, кредит и застраховка” (финанси).

17.04.2025 г.

Изготвил становището:

(доц. д-р С. Радуканов)